

RAADSVOORSTEL

Onder verantwoordelijkheid van: R. Groenewoud

Onderwerp Definitieve vaststelling Programmabegroting 2026-2029

Zaaknummer 0000393823

Programma

Voorstelnummer 25.72

Info bij Ger Niessen

Telefoonnummer

Emailadres Ger.Niessen@a2samenwerking.nl;
financieel-advies-hl@heeze-leende.nl

Raadsinformatiebijeenkomst: maandag 3 november 2025

Opiniërende/Besluitvormende raad: maandag 10 november 2025

Aan de raad,

Wat houdt het voorstel in het kort in (max 4 regels):

Wij bieden u hierbij de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 aan. De begroting is sluitend voor 2026, voor de jaren 2027-2029 niet. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een lagere uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2027 en toenemende kapitaallasten als gevolg van het ambitieuze investeringsprogramma. Als gevolg van de meerjarige tekorten zien we ons genoodzaakt om een ombuigingsproces te starten in 2026. Dit kan tot keuzes leiden die, vanuit maatschappelijk oogpunt, mogelijk gevoelig kunnen zijn.

Wat is het probleem / waarom moet de raad hierover een besluit nemen?

Als u de programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 niet vaststelt, kunnen er ernstige financiële en bestuurlijke problemen ontstaan, omdat de begroting een cruciaal instrument is voor het plannen van inkomsten en uitgaven. Het kan leiden tot financiële instabiliteit, het niet kunnen uitvoeren van beleidsdoelen en in het uiterste geval tot interbestuurlijk toezicht en zelfs overheidsingrijpen.

Eerdere besluitvorming over dit onderwerp:

De Kadernota 2026-2029 is op 30 juni 2025 vastgesteld.

Wat zegt het raadsprogramma hierover en/of welke kaders heeft de raad hierover al meegegeven?

Het kader voor de programmabegroting is de Kadernota 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Toelichting op het voorstel:

Bijgevoegd wordt u aangeboden de programmabegroting 2026-2029 gemeente Heeze-Leende, het betreft de volgende stukken:

- Integraal boekwerk 'Programmabegroting 2026-2029 gemeente Heeze-Leende (deze is ook via een inlogcode te raadplegen op de website van Pepperflow);
- Belastingverordeningen 2026
- De Legesverordening 2026.

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt u kaders voor het beleid en de daarvoor benodigde inzet van financiële middelen. Per programma is beschreven wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dat gaat kosten.

De uitgangspunten, alsmede de ontwikkelingen en aanvullende maatregelen die zijn ontstaan na verwerking van de meicirculaire 2025 en de begrotingswijzigingen 2025 zijn verwerkt in deze programmabegroting. Ook verminderen we het aantal reserves door overheveling naar de algemene reserve.

Door het vaststellen van deze begroting autoriseert u de baten en lasten per programma. Op basis van de financiële verordening voteert u de kredieten bij de begroting en ligt het mandaat tot uitvoering bij het college.

De grootste wijzigingen ten opzichte van de kadernota zijn (zie hiervoor tabel 1.0, pagina 12 van de programmabegroting 2026):

1. De financiële bijstelling van de Voorjaarsnota door het Rijk;
2. De "Basis op Orde";
3. De verwerking van de structurele effecten uit de Bestuursrapportage 2025;
4. Gewijzigde systematiek Wmo: dagbesteding, begeleiding en huishoudelijke hulp;
5. Paspootpiek legesopbrengsten en afdracht Rijksleges;
6. Werk & Inkomen: reiskosten inburgeraars en breed minimabeleid;
7. De bouwleges: leges omgevingsvergunningen;
8. Bestuursrapportage GRSA2: bijstelling CAO-indexering.

De ontwikkeling van de solvabiliteit is reden tot zorg. Incidentele meevallers zullen bij voorkeur worden ingezet voor het versterken van het eigen vermogen en niet voor extra uitgaven. Anders wordt de uitvoering van het investeringsprogramma in de toekomst, financieel, onmogelijk.

De provincie toetst of de begroting structureel en reëel in evenwicht is en stelt op basis van die toets het toezichtregime vast (repressief of preventief). Wij verwachten dat dit regime niet zal wijzigen en ook in 2026 sprake zal zijn van repressief toezicht.

Pepperflow, de digitale rapportagetool, is de hoofdvorm voor communicatie en vervangt de papieren versie in de toekomst.

Dit jaar zullen wij echter nog een papieren exemplaar van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027 – 2029 verstrekken.

Wat zijn de argumenten om dit zo te gaan doen?

Beslispunt 1(vaststelling begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029):

De Gemeentewet bepaalt in artikel 191 dat de raad een begroting vaststelt.

Er heeft een verdere vertaling en verduidelijking plaatsgevonden van het raadsprogramma op basis van nadien vastgestelde beleidsnotities in de programmabegroting.

De begroting 2026 is voor begrotingsjaar 2026 reëel en structureel in evenwicht.

Beslispunt 2(overheveling van reserves):

Het beperken van de reserves bevordert de inzichtelijkheid in de financiële positie van de gemeente. Als het gaat om het realiseren van een bepaald beleidsdoel, loopt dit zoveel mogelijk via de exploitatie. Daar vindt ook de integrale afweging plaats. Voorkomen moet worden dat de aanwezigheid van veel bestemmingsreserves leidt tot beperking van het bestuurlijk afwegingsproces. Een beperkt aantal reserves geeft daarnaast een beter overzicht en inzicht.

De reserves, genoemd onder punten 2e. en 2 f., worden via de algemene reserve overgeheveld naar de, nieuw te vormen bestemmingsreserve "Basis op Orde", conform BBV-wetgeving.

Beslispunt 3:(vormen van de bestemmingsreserve "Basis op Orde"):

Instemmen met de vorming van een nieuwe bestemmingsreserve "Basis op Orde, voor een bedrag, groot, € 1.455.000 voor 2026.

Beslispunt 4:(meerjarige investeringsplanning voor 2026 vaststellen)

Jaarlijkse actualisatie van de voorgenomen investeringen en autorisatie van de investeringen cast te stellen, welke het college mag uitvoeren.

Beslispunt 5:(nieuwe investeringskredieten voteren)

Het vaststellen van nieuwe investeringskredieten:

- a. Klaslokale basisschool Trumakkers
- b. Schammert gebouwaanpassing tbv spreekurenplein
- c. Maartenshuis
- d. Indicatie kredieten nog vast te stellen meerjarig onderhoudsplan 2026

Beslispunten 6 t/m 12 (vaststelling belasting- en legesverordeningen voor 2026):

Voordat een belasting/leges kan worden geheven, moet een belastingverordening worden vastgesteld door de raad

De belastingvoorstellen zijn een uitwerking van de begroting 2025.

Alle belastingverordeningen (ook de verordeningen waarin de tarieven niet wijzigen) bieden we opnieuw ter vaststelling aan.

Risico's

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's geactualiseerd, beschreven en, indien mogelijk, gekwantificeerd.

Communicatie

We verstrekken de programmabegroting op 8 oktober 2025 via IBabs en met voor elke fractie een boekje aan u beschikbaar. Wij presenteren de begroting aan u tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 3 november 2025.

Wat willen we met dit voorstel bereiken (beoogd resultaat)?

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt u kaders voor het beleid en de daarvoor benodigde inzet van financiële middelen. Per programma is beschreven wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dat gaat kosten. De uitgangspunten, alsmede de ontwikkelingen en aanvullende maatregelen die zijn ontstaan na verwerking van de meicirculaire 2025 en de begrotingswijzigingen 2025 zijn verwerkt in deze programmabegroting.

Door het vaststellen van deze begroting autoriseert u de baten en lasten per programma. Op basis van de financiële verordening voteert u de kredieten bij de begroting en ligt het mandaat tot uitvoering bij het college.

Zijn er alternatieve mogelijkheden overwogen? Zo ja welke?

N.v.t.

Welke beleidsmatige of juridische consequenties heeft dit voorstel?

Door het vaststellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 kan uitvoering gegeven worden aan het voorgenomen beleid en worden de financiële middelen hiervoor beschikbaar gesteld.

Past een en ander in de reguliere begroting of zijn hier incidenteel/ structureel extra middelen voor nodig?

N.v.t.

Hoe gaan we dit besluit een vervolg geven (waaronder communicatie naar buiten toe en planning)?

1. De Programmabegroting 2026-2029 is na vaststelling openbaar en raadpleegbaar.
2. De begrotingswijzigingen als gevolg van de Programmabegroting 2026-2029 worden verwerkt.

Beslispunten:

Wij stellen u voor:

1. De begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 –2029 vast te stellen.
2. In te stemmen met de aanpassingen bij de reserves en onderstaande reserves over te hevelen naar de algemene reserve (waarna deze vervallen):
 - a. Reserve Duurzaamheid: € 206.000;
 - b. Reserve HSL net buffer: € 87.000;
 - c. Reserve Volkshuisvesting: € 35.000;
 - d. Reserve Riolering: € 0,00;
 - e. Reserve Ontwikkeling Organisatie: € 125.000;
 - f. Reserve Kwaliteitsimpuls Personeel: € 81.000.

De reserves die opgenomen zijn onder 2e en 2f worden via de algemene reserve naar de nieuw te vormen bestemmingsreserve "Basis op Orde" overgeheveld, conform BBV-wetgeving.

3. In te stemmen met een nieuwe bestemmingsreserve "Basis op Orde", groot € 1.455.000 om de gerelateerde kosten voor 2026 te dekken via deze bestemmingsreserve.
4. Het college te autoriseren voor de realisatie van de investeringen 2026 overeenkomstig de meerjarige investeringsplanning 2026-2029.
5. De onderstaande nieuwe investeringskredieten te voteren:
 - a. Klaslokalen basisschool Trumakkers
 - b. Schammert gebouwaanpassing t.b.v. spreekurenplein
 - c. Maartenshuis
 - d. Indicatie kredietomvang van het nog vast te stellen meerjarig onderhoudsplan 2026.
6. De verordening op de heffing en invordering van onroerendezaakbelastingen 2026 vast te stellen.
7. De verordening op de heffing en invordering van riool- en waterzorgheffing 2026 vast te stellen.
8. De verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2026 vast te stellen.
9. De verordening op de heffing en invordering marktgelden 2026 vast te stellen.
10. De verordening op de heffing en invordering lijkbezorgingsrechten 2026 vast te stellen.
11. De verordening op de heffing en invordering van leges 2026 (incl. ROEB-lijst 2026) vast te stellen
12. De verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2026 vast te stellen.
13. **Dat het college een plan opstelt voor de monitoring van het verandertraject 'Basis op orde', uiterlijk op te leveren in december 2025, waarin de volgende principes zijn opgenomen:**
 - **Transparantie over voortgang en resultaten.**

- Verantwoording over de besteding van middelen en bereikte doelen.
- Kwaliteitsverbetering van de organisatie en dienstverlening.
- Flexibiliteit voor bijsturing op basis van nieuwe inzichten.

Dit aan de hand van een aantal concrete indicatoren die door het college in het projectplan worden opgenomen.

Kaders die de raad hiervoor mee wil geven zijn:

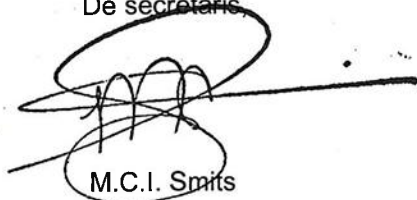
- De voortgang van deze uitgangspunten 3-maandelijks te rapporteren aan de raad;
- De rapportagelijijn aan de raad als volgt vast te stellen:
 - Kwartaalrapportage 2026–2028 vanuit project “Basis op Orde”;
 - Jaarlijkse evaluatie (inhoud + financiën) aan college en raad;
 - Eindrapportage in 2028 over structurele borging van de uitvoeringskracht.

14. In het eerste kwartaal van 2026 met een uitgewerkt en realistisch voorstel voor ombuigingen te komen, waarmee de meerjarenbegroting structureel sluitend wordt; Dit als onderdeel van het overdrachtsdocument van het college aan de nieuwe raad.
15. Daarbij nadrukkelijk ook de prioritering van investeringen te heroverwegen en alleen die uitgaven te doen waarvoor structurele dekking is.
16. Bij toekomstige investeringsvoorstellen uit te gaan van actuele rentepercentages in plaats van een gestandaardiseerde omslagrente, zodat risico's op de langere termijn beter in beeld komen.

Heeze-Leende,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,

De secretaris,

M.C.I. Smits

De voorzitter,

T.M. Heldens